

צרכי קטנים בשבת ויו"ט - שיעור 284

1) Intercom 2) Diapers 3) Baby Wipes

I. להלביש לתינוק חיתולים שנדפס עליהם מבחוץ סימנים צבועים שנמחקים כשבת ע"י רטיבות התינוק אם יש לאסור משום לספות בידיים איסור דאורייתא שהוא מוחק על מנת לתקן שיש תיקון בהמחיקה ועיין במאירי (יומא ע"ח: ד"ה היתר) דאסור לנעול מנעל של עור לקטן דלאו בר חינוך ביום הכפורים משום דלא תאכילום ועיין בקובץ אור השבת (תשנ"ה) דיש להתיר מכמה טעמים

(א) אין איסור לספות בידיים דרך פסיק רישא המחיקה היא רק תוצאה והוי רק פ"ר דאצל התינוק אינו נחשב למעשה בידיים ולא שייך לומר כמתכוין דמי ולכן אין איסור לספות בידיים ועיין בשו"ת הרי"ם (ג) ואם הכלל אמת יכול להתיר פתיחת מים חמים כשבת ע"י קטן דלאו בר חינוך וגם שאר פ"ר כמו שאנו מקילין פ"ר ע"י נכרי רמ"א (רנ"ג - ה)

(ב) תינוק מתעסק בעלמא ואפילו אם היה גדול ולא ידע המצב היה רק איסור דרבנן (שו"ת רעק"א ה) ואפשר דמותר דקיל יותר מאינו מתכוין ועכ"פ יש לסמוך על הבה"ל (שמ"ג ד"ה מד"ס) דאם התינוק צריך לכך מותר לספות לו דבר שהוא אסור מדרבנן וכ"ש בנ"ד

(ג) רק בחפצא של איסור כגון במאכלות אסורות כמו שרצים חלב ודם יש איסור לספות בידיים (פרי חדש תרי"ח - סוף סק"ח) וכ"כ השו"ע הרב (שמ"ג - י) דמותר ליתן לתינוק עוגה שכתובים עליה אותיות ולכן לפי זה מותר להלביש התינוק החיתולים בנ"ד

(ד) המחיקה הוי גרמא בעלמא דאינו מוחק מיד רק אחר מרטיבת הספוג נמחק הסימן וגם אינו מתכוין להגרמא ומותר (אבני נזר ק"ד - ז) ומה שאמו מתכוין להמחיקה הוי גרמא במקום צרכי תינוק ויש להתיר (רמ"א של"ד - כ"ז ושער הציון תקי"ד - ל"ח)

(ה) ועוד דהוי גרמא דגרמא דעצם מעשה ההלכשה הוא גרמא והמחיקה הוא ע"י גרמא וגרמא דגרמא שרי אפילו בלא הפסד

(ו) ועיין שם באור השבת שכתב שטוב להחמיר אמנם ודאי בצירוף כל ההיתרים מעיקר הדין יש להקל

II. להעריך אינטערקאם ע"ש כדי שישמעו אם התינוק בוכה בחדרו ג"כ אין כאן איסור לספות בידיים לפי טעמי הנ"ל מ"מ לההורים המדברים בחדרו יש חששים אחרים ועיין באג"מ (ד - פ"ד - ג - נ"ה) דיש ד' טעמים לאסור שימוש במייקראפאן בשבת

(א) אולי יש חשש משום מכה בפטיש ואולי משום בונה דלא נשמע אותו קול

האדם המדבר אלא שבדבור האדם נברא שם קול אחר וע"ע באג"מ (ז - ק"ח) בענין קריאת המגילה ע"י מייקראפאן דמסתבר נחשב קולו ממש ואין למחות מצד ההלכה וה"ה הבדלה (אג"מ ז - ז"ח) רק יש למחות כדי למונעם מלרדוף אחרי חדשות אחרות ותקיעת שופר במייק אסור מטעמים אחרים וכ"כ האג"מ (ז - פ"ה) לענין שימוש במכשיר שמיעה לחרש בשבת דכיון דלא ברור האיסור של מוליד קול חדש אין בידינו לאסור לחולה ולצורך גדול ולכאורה ה"ה בנ"ד דצרכי תינוק כחולה ואפשר יש להתיר גם להורי התינוק לדבר בחדרו כיון דאין כוונתם שתהיו נקלט באינטערקאם והוא פ"ר דלא נ"ל על ספק איסור קלוש וצ"ע

(ב) אולי משום חשש השתמשות בכחות העלעקטרי יש לאסור לדבר במייק בשבת

(ד - פ"ד) אמנם לדבר לחרש שלובש כלי שמיעה אין לחוש דדבורו אין מגביה ההעלעקטרי וזה ברור וכ"ש אם אינו מדבר ביחוד להחרש וה"ה בנ"ד דאין זה השתמשות בהעלעקטרי ואפילו אם יש חשש אינו אלא פ"ר דלא ניחא ליה על ספק איסור קלוש ואולי מותר אפילו על ההורים אם הוא פ"ר דלא נ"ל

(ג) עיקר טעם הגזירה שאסרו המייק הוא משום שמא יתקן דמצוי טובא לתקנו

כאמצע הדבור (אג"מ ג - ג"ה) אמנם האג"מ (פ"ט) כתב דטרנזיסטער מייק אין שייך טעם זה מ"מ אסר מג' טעמים אחרים ולכן ה"ה בנ"ד אין לאסור מטעם זה

(ד) עוד טעם לאסור המייק שהדרך לחברו רק בשעה שצריכין ולא קודם

ודומה לנתינת חטין לתוך ריחיים בע"ש (ש"ת י"ח. ור"ז - ה) דאסור משום השמעת קול דהוא אוושא מילתא ומטעם זה אסור להעמיד בע"ש רעדיא (אג"מ ז - פ"ד) אמנם עיין בשו"ע (ר"ז - ה) ורמ"א (פ"ט) דאיסור דהשמעת קול הוא רק לכתחלה ובמקום פסידא יש להקל ולכן בנ"ד צרכי תינוק נחשב יותר מפסידא וגם האיסור דהשמעת קול בכלי שיר (ש"ח - ח) אסור רק ע"י מעשה ולא בדיבור גרידא וכ"כ הרמ"א דלצפצפים כפיהם כמו צפור מותר דלא עביד מעשה וכ"כ הגרש"ז אויערבאך בסיני (תש"ח - י"ח כ"כ) ולכן מסתברא דאין איסור להעריך אינטערקאם לצרכי תינוק ואולי גם לאדם לדבר שם באופן דלא נ"ל בהשתמשות הדבר וצ"ע

(ה) אמנם עיין בשו"ת באר משה (צקונטרס עלעקטריק ו - ח) שפסק לאיסור ואפילו

לצרכי תינוק דההורים הולכים בחדרו ומדברים שם אבל שמענו מבעל שש"כ בשם הגרש"ז אויערבאך דאין איסור בדבר ולכן המקילים יש מי לסמוך עליו אמנם שמעתי מרב מנשה קליין דאפילו לטעמי הנ"ל אין להתיר משום זלזול שבת דזה דבר שאין צריך כל כך ולכן בענין זה פסקינן בשו"ע החמישי לאסור שיש תקלה בדבר על העתידות